

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

Villamos közuti vasut.

Zombor, 1907. január 17.

Folyó hó 15-én délután 4 órakor Fernbach Károly főispán elnöklete alatt — mint már mult számunkban jeleztük — a városi tanács megkeresése alapján a törvényhatósági bizottság értekezletet tartott egy a város belterületén létesítendő szabványos nyomtávu villamos vasut ügyében. Hogy Zombor városára ugy ipari, mint közgazdasági szempontból egy közuti villamos vasut mily fontossággal bír, azt hangoztatni teljesen felesleges.

A döntő tényezők, a város főispánja és polgármestere, valamint az értekezleten megjelent bizottsági tagok már pusztá megjelenésükkel tanubizonyságát adták azon meggyőződésüknek, hogy egy villamos közuti vasut létesítése tényleg nagy mértékben kihat a környéki személy- és gazdasági forgalomnak városunk felé való terelésére, illetőleg a meglevő ily irányu forgalomnak emelésére.

Örömmel láttuk a nagy figyelmet és érdeklődést, mellyel a tervező mérnöknek, Schöffner Józsefnek szakavatott s

s az ügy minden, még legaprólékosabb részleteire is behatóan kiterjeszkedő fejtegetéseit kísérték.

Schöffner mérnök ismertetésében rámutatott arra, hogy hazai városaink fejlődése, mint a mult tapasztalatai is bizonyítják, attól függ, miként szabják meg az irányt a várost érintő vasutak vagy egyéb közlekedési eszközök, melyek a városnak mintegy mesterségesen előállított határait alkotják. E határokon belül kell a különböző rendeltetéssel bíró városrészeknek kiépülniök, hogy céljaiknak megfeleljenek.

A város ipara igen gyenge. Gyáraink nincsenek. Ipartelepeink, amik vannak, vagy a vasuti állomás, vagy a Ferencsalornához esnek közel. Ez a körülmény félreérthetetlenül kijelöli a villamos közuti vasut főirányát.

A mérnöki terv bővebb ismertetésébe ezuttal nem bocsátkozunk — jövő számunkban ugyanis részletesen közreadjuk — csak azt jegyezzük meg, hogy a tervező mérnök a közuti villamos vasut finanszírozását részvénytársaságra bizza, ugy hogy a várost a sinterületek átengedésén kívül semmi se terhelje.

Ily körülmények között nyilvánvaló annak lehetetlensége, hogy a villamos vasut az összes berendezésekkel együtt bizonyos idő — mondjuk 60 esztendő mulva, ugy mint egy bizottsági tag kívánta, automaticé a város tulajdonába szálljon át; de viszont a város fentarthatja magának a jogot, hogy bizonyos szerződésileg megállapítandó idő elteltével a vasutat, leütven a leütendőket, magához válthassa.

Schöffner József tervező mérnök Hauke Imre polgármestert és a jelen volt bizottsági tagokat csupán arra kérte, hogy a kereskedelemügyi miniszterhez benyújtandó előmunkálati engedély iránti kérvényét a város pártolólág és sürgősen terjessze fel, Fernbach Károly főispánt pedig arra, hogy tekintélyének teljes súlyával hasson oda, hogy az mihamarabb jóváhagyásuk és így az építkezés is lehetőleg még a tavaszon megkezdhető legyen.

Még csak egyet. Megdöbbenően sajnálatos tény, hogy a város vitális érdekeit érintő ilyen fontos ügyben összehívott értekezleten a bizottsági tagok oly csekély számban jelentek meg.

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

A nevelő.

(Végo.)

Eljött a szép tavasz. A virágnytó, márdárdalos tavasz. Tamásnak volt alkalma élvezni a kikelet minden bűbáját. Éjtélig is ott könyökölt a kertre nyíló ablakban. Elővette kis tilinkóját a láda fenekéről. Még gyerekkorában tanult rajta játszani a csendes falueska réjtjén a juhászbojtártól méla estéken.

Halkan játszotta rajta nótáit, ósdi dallamokat. A méla furulyaszó ugy járta be a kert rejtekeit, mint az orgonahang a templom zegét-zugát. Sokszor látott Tamás a kert távoli utain egy bolyongó női alakot. Mikor megszólalt a tilinkó, a nő leült egy árnyas helyre és kezébe rejtett arccal hallgatta. Néha ugy tetszék Tamásnak, mintha zokogás hangját hozná arról az esti szellő. Ilyenkor lecsapta furulyáját s mint az örült futkosott szobájában.

— Miért sir az az asszony, miért sir Erzsike?

Ilyenkor azután fura dolgokat álmodott. Mint subane, gimnázista gyerek, ott ült a réten; mellette a szöske lány-gyerek, az Erzsike. Ő furulyázott, Erzsike pedig odakönyökölt a térdére és nézett rá édes, gyermektel tekintettel. Akkor ő megfogta a lányka kezét s ugy néztek egymás szemébe.

— Ha férfi leszek, elveszlek feleségül.

— Ha felnövök, a te feleséged leszek.

Ekkor hirtelen szétnyílt hátuk mögött a bokor és egy förtelmes rut alak (ugy hasonlított a közjegyző nrhoz!) megragadta Erzsikét és belerántotta a patakba, a hullámok közé. Ő utána vetette magát és örületes harcot vívott a szörnyeteggel, ki nem engedte karmai közül Erzsikét, aki siró hangon esdekelt segítségért. Elmerültek mindahárman . . .

Mikor felébredt, vizes volt a párna és a takaró összegyűrve, markolászva, mintha harcot vívtak volna rajta.

Almát nem tudta felejteni. Szótlan volt eddig is, de most buskomorság vett rajta erőt. A nagy, esetlen test mélyen érző, ábrándos lelket takart, mely ugy engedett a benyomásoknak, mint a lágy viasz a formáló ujjak érintésének.

Lassanként tisztába jött örmagával. Szereti a szép asszonyt, szereti gyermekkori játszópajtását. Szereti az első szerelem teljes erejével, a férfi szerelem követő vágyával. De tudta azt is, hogy ez csak céltalan vágyakozás. Rettegett attól, hogy az asszony észreveszi érzelmeit és — kineveti őt. Ő az esetben félszeg alak . . .

Elhatározta, hogy menni fog.

Még valami történt, ami megerősítette elhatározásában. Egyszer a folyosón egy volt iskolatársával találkozott. Kálozdy Béla, jelenleg a város főjegyzője. Az iskolában nem voltak nagyon jó barátok, de most a viszontlátás örömetől megkapatva hozzásietett és kezét nyujtotta.

— Szervusz Kálozdy.

Kálozdy végignézte bántó bámulattal.

— Nincs szerencsém — szölt gögösen és bement a legközelebbi ajtón.

Tamást elkészerítette e gög, e kicsinylés, mert hogy Kálozdy szintén megismerte, azt bizonyosra vette.

Ezentul majdnem minden este látta Kálozdyt a kertben. Az asszonnal sétált. A térj

A városháza nagy tanácskozó terme, mely választások alkalmával bezzeg szűknek bizonyult, csak úgy kongott az ürességtől.

A választott bizottsági tagok — választóik bizalmának letéteményesei — nagyobb érdeklődést tanúsíthatnának városunk közgazdasági és ipari, sőt kulturális és idegenforgalmának fejlődésére és fejlesztésére is kiható ily nagyfontosságú ügy iránt. A kitüntetett bizalom meghálálása fejében legalább az érdeklődés mutatását méltán elvárhatnók a városatyáktól olyankor is, mikor nem párt- vagy személyi kérdés van napirenden, hanem a város közönségének java s érdeke.

H i r e k.

Kinevezés. Fernbach Károly főispán az üresedésben levő járási őrök állására Springer Arthur rendszerinti díjnyokot kinevezte és szolgálattételre az apatini járási szolgabírói hivatalhoz helyezte át.

Kinevezés. Fernbach Károly főispán Springer Arthur előléptetése következtében megüresedett rendszerinti díjnyoki állásra Muits Sándor ideiglenes díjnyokot nevezte ki.

Hivatalvizsgálat. Fernbach Károly főispán dr. Kiss Dezső főispáni titkár kíséretében a zombori járás főszolgabírói hivatalát f. hó 16 és 17-én megvizsgálta, mely alkalmával az ügymenet és ügyvezetés minden ágában való betekintés után meggyőződést szerzett arról, hogy úgy a fogalmazói, mint a segéd- és kezelőszemélyzet a legnagyobb szorgalommal működik. Az ügydaraboknak elintézése és expedálása kellő gyorsasággal történik. A tapasztalt rend felett a főispán a főszolgabírónak és a szolgabíroság személyzetének elismerését fejezte ki.

Szabad Lyceum. Folyó hó 20 án, vasárnap délután a városháza nagy termében dr. Rohonyi Gyula (Ujvidékről) tart előadást a magyarok eredetéről. Rohonyi e kérdésnek nem csak alapos ismerője, hanem önálló nyomozója is, méltán tekinthetünk tehát nagy érdeklődéssel előadására. Feltesszük a zombori magyar társadalomról, hogy a jeles történetudós idefáradását kellőképpen méltatja s épen bennünket magyarokat érdeklő előadásán nagy számban fog megjelenni.

is velük volt egy darabig, azután magukra hagyva őket, bement a fiához.

Tamás nem furulyázott többet. Égő szemekkel követte a sétáló párt, gyűlölettel nézte az asszonyt mulattató Kálozdy minden mulatását.

Már féltékeny volt!

Ilyenkor kitört belőle az ősember féltelen szilajsága. Bezárt oroszlánként járt föl s alá szobájában, öklével ütögetve homlokát.

Egy este ismét ott sétáltak a kertben Kálozdy és az asszony. Tamás nézte őket az ablakból. Látta, amint egy kanyarultnál a férfi hirtelen átölelte az asszonyt és meg akarta csókolni. Egy erős pofon volt a felelet és az asszony sietve távozott.

Tamás ki akart rohanni, hogy összetörje a nyomorultat, de meggondolta magát és tovább várt.

Kálozdy ott maradt. Egy szitkot mormolt fogai közt és bement a lugasba. Nem is távozott onnan.

Tamás várt.

Elmult egy óra, elmult két óra és még mindig ott volt. Éjfél körül lehetett az idő,

Küldöttségek a főispánál.

Az ujvidéki, hódási és palánkai járasok népes küldöttsége járt folyó hó 15-én Fernbach Károly főispánál, hogy a horvát-szlavon országokkal tennivaló állattorgalmi korlátozások megszüntetése iránt beadott kérvényüket vegye pártfogásába és annak kedvező elintézése érdekében illetékes helyen járjon közbe. A három Palánka meg egy külön kérelemben, egy az előző kormányok által már megígért téli kikötő létesítésére kérte ki a főispán pártfogását. Fernbach Károly főispán a küldöttségeket barátságosan fogadta és válaszában kijelentette, hogy úgy az állattorgalmi korlátozások, mint a téli kikötő létesítése ügyében előterjesztett kérelmeket méltányosoknak és igazságosoknak tartja és minden lehetőséget el fog követni, hogy a jogos kérelem teljesíthessék. A küldöttség tagjai lelkesen megjelenezték a főispánt.

Leköszönés. Dr. Flórián Géza apatini járási őrök állásáról leköszönt.

Megszűnt lap. A Zomborban 18 év óta megjelenő „Bácskaer Volksblatt“ folyó hó 15-én megszűnt. A lap megszűnésének okául azt hozza föl a szerkesztőség, hogy a községekben a magyar nyelv terjedése már annyira haladt, hogy a német olvasókönység száma évről-évre kevesedik és sokan már régóta a „B V“ helyett a szerkesztőnek „Z. és V.“ c. lapját járatták. Ez eseményt, mint a magyar nyelv terjedésének egyik ta nubizonyosságát, örömmel veszi tudomásul minden igaz hazafi.

Esküdtek kisorsolása. A zombori kir. törvényszéknél 1907. évi február hó 4 től 18-ig tartandó esküdtszéki tárgyalásokhoz kisorsoltak: I. rendes esküdteknek: ifj. Bosnyák József, Engel Mór, Engusz Sándor, Fischer Samu, Glasz Lipót, Gruits Vlada, Halász Dávid, Jakobesits János, dr. Janovich Miklós, Kaich Alajos, Kummerkramer András, Lallosevits György, dr. Lallosevits János, Liebhart János, Milla András, dr. Moldován Lajos, ifj. Mráva András, Odry János, Okolicsni Gyula, Orehoja Ernő, Pocsyay Sándor, Polyakovits Lukács, Popov Lázár, Rell János, Roheim Zsigmond, Spitzer Márk, dr. Strasser Lajos, Sauerborn Endre, Szemes József, Szuppek Gyula. Helyettes esküdteknek: Cselyuska Antal, Csirszka János, Mayer István, Novák Gyula, Popovits Sebő, Sztrilich Zsigmond, Tápay Agoston, Tilly József, Vörös Lajos és Wahlnér Ferenc.

Esküvő. Ifj. Michálovits Sándor községi aljegyző, f. hó 8 án vezette oltárhoz Arnold Károly leányát Máriát. Az ifju párt Mihálovits Endre országgyűlési képviselő adta össze.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátok, ismerősök s tölem teljesen távol álló idegenek, akik pár hó előtt megjelent „Elethől“ című könyvemet előfizetésükkel pártfogolták, fogadják ezen uton hálás köszönetemet. Midőn joakaróim biztatására, a mű kiadására vállalkoztam, nem merem remélni, hogy a saját költségeim is megfognak térülni, s ime máig már 152 korona tiszta jövedelmet juttathattam különböző jótékonycéllra. Fogadják tehát előfizetőim ismételt köszönetemet, nem csak azért, mert jól esik a kezdő írónőnek a pártfogás, de mert alkalmat adtak arra, hogy szűkölködő, szenvedő embertársaimmal jót tehessek. Az esetleg még befolyó jövedelem is jótékonycéllra adatik. Bács, 1906. január hó. Dr. Hannig Györgyné.

Adófelszólamlás. A zombori egyenesadó felszólamlási bizottság, a bajai kir. adóhivatali kerülethez tartozó községekbeli, illetőleg Baja városi adózók által a III. osztályu kereseti adó ellen beadott föllebezések tárgyalását, f. évi január hó 19 én (szombaton) d. e 9 órakor kezdi. Pénzügyigazgatósági épület földszint 6 szám

Milyen idő lesz? Meteor írja. A 2-ik esomópont alkalmával hirtelen beállott a változás az időben, amely alkalommal a jelzett enyhe jelleg is érvényesült változatosan tartott ez széles, kevés esapadékos jelleggel egészen a 8-ik esomópontig, a midőn az erős változás beállott ugyan, de a jellegre nézve nem a jelzett enyhe, hanem eléggé kemény hideg minőséggel, a melyet a már 6 án tömörülni kezdő óriási napfolt előre mutatott, a mely folt m. évi december hó 30 án fordult át hozzánk tekintélyes nagyságban, már akkor egyrészen tömörült, másrészen azonban a szétszórt folttal január 6 án. A 7. esomópontkor a folt mindjobban homályosult s miként a következmény mutatta rossz hővezető gázok borították azt el. A napon tehát nagymérvű erőhatások létesültek a 8-ik esomópont hatáskörében, mint azt jeleztem is, de ezen erőhatások nem voltak kitéréses, hanem ciklonosok, így az enyhületnek vége szakadt de csak rövid időre. Az időjárás a követő esomópontok hatáskörében újra változást szenved és pedig hóval vagy fagyos esővel. Ezen esomópont hatáskörében fordul el tőlünk azon óriási folt is, mely erősen betolyásolta az időjárásnak a bolygóktól jövő jellegét, de csakis a jellegét, mert a nagyobb fordulatot az erősnek jelzett esomópontok idézték elő. A 17-iki esomópont újra változatos jellegű, míg a 21., 25. és 26-kiak hideg jellegűek.

Táncmulatság. A bezdáni általános ipartestület 1097 évi január hó 19-én, a „Dobos“-téle vendéglőben zártkörű táncmulatságot rendez.

mikor kijött és körültekintve, a kert bokrai között a ház háta mögé került. Eltűnt Tamás szemei elől.

Tamás hirtelen elhatározással kiugrott az ablakon és követte.

Kálozdy az asszony lakosztályának ablakai alatt állott és kémlelve nézett föl. Az ablakok nyitva voltak.

Csend volt mindenfelé. Aludt az egész ház, az egész környék.

Kálozdy hirtelen felkapaszkodott és felkuszott az egyik ablakba.

Tamással egyet fordult a világ. Vadállati hörgés szakadt föl melléből s egy hatalmas ugrással ott termett az ablak alatt. Elkapta Kálozdy lábát és lerántotta a földre.

— Tolvaj gazember...

Kálozdy felugrott és revolvert rántott elő zsebéből.

A másik pillanatban fájdalmas szisszenéssel ejtette el a fegyvert. Kezeit két vas-kapocs szorította össze — Tamás két marka.

Ott állott a két férfi szemtől szemben. Kálozdy a düh, a rémület iszonyatával tekintetében, Tamás a vért szagolt oroszlán rettenetességével.

— Mit akarsz? Bocsáss el Tamás.

— Ugy? Ismersz gazember, most ismeresz? Mit akartál? Felelj!

Kálozdy látta, hogy nincs menekvése, megjuhászodott.

— Kérlek, ne csinálj zajt. Bocsáss utamra.

— Igen, az utadra, a betörők útjára a — börtön felé.

— Légy okos Tamás. Betörés és betörés között különbség van. Egy szép asszonyhoz..

Nem mondhatta tovább. Tamás nyakonfogta s mint valami tehetetlen gyermeket, vitte magával. Be a szobájába. Ott ledobta a sarokba, az ajtót bezárta, az ablakot betette. Gyertyát gyújtott és akkor odaállt elébe.

— Most beszélj. De ne rágalmazz, mert olyan igaz, mint Isten van az égben, hogy evvel a két kezemmel fojtalak meg.

Egy tekintet a rettenetes arcra, meggyőzte Kálozdyt, hogy ez az ember igazat mond.

— Nem szólsz senkinek? — kérde féltéken.

— Beszélj — mordult rá Tamás.

— Az asszonyhoz akartam bemenni...

Duna-Tisza csatorna. Folyó hó 16-án Szeged város és környékének 30 tagu küldöttsége tisztelgett Wekerle dr. miniszterelnöknel a Duna-Tisza csatorna ügyében és azon kérelmet terjesztették elő, hogy a torkolat Szegednél építtessék. Wekerle dr. a küldöttséget szívesen fogadta és válaszában kijelentette, hogy bár a műszaki tervek a csatorna torkolatát Szegedtől északra sokkal magasabbra helyezik, az újabb tervek pedig még magasabbra helyezik, mindameillet biztositja a küldöttséget, hogy amennyiben az országos érdek a szegedi torkolat mellett szól, az a megoldás a kormány támogatásával feltétlenül diadalra jut a küldöttségben részt vett: dr. Lovász Márton a kanizsai kerület és dr. Lovász Andor Zenta városi országgyűlési képviselő is.

Agyonlőtt vadásztárs. Megrendítő szerencsétlenség történt a napokban Bajmokon. Két jó barát ment együtt vadászni, s az egyik vadász hevében agyonlőtte a társát. A szerencsétlenségről az alábbi tudósítás számol be: Baecies Pál gazdálkodó a napokban vadászni ment jó barátjával, Budanovits Jánosossal Kocsin mentek végig a vadászterületen, mikor Budanovits János egy nyulat látott az ut közelében felugorni. A másik pillanatban a vállához emelte a puskáját és lőtt. Talált ugyan, de csak megsebesítette, amely a sebével tovább cammogott. Baecies Pál elragadtatva a vadász hevétől, leugrott a kocsiról, s a cammogó nyul után szaladt, hogy közelből biztosan lelőhesse Csakhogy Budanovics Jánost is elragadta a vadászszákmány leterítésének szenvedélye. Ő talán hogy társát megelőzze, a kocsiról lőtt még egyszer az általa már megsebesített nyulra. A következő pillanatban a nyul után szaladó társa, Baecies Pál a szívetájához kapott, s egy kiáltással összerogyott. A sörétek a mellébe hatoltak és halálosan megsebesítették. A megrémült, szerencsétlen, de talán büntetlen vadásztárs leugrott a kocsiról, s a vérében heverő Baecieshez szaladt, akit a kocsis segítségével feltett a kocsira. Azonnal megfordultak, hogy az orvoshoz hajtsanak a községbe, mire azonban beértek, Baecies Pál már meg volt halva. A részvét, mindkét vadásztárs iránt nagy.

A forint értékű államjegyek megszűnése. Még ez év folyamán érvényüket veszítik azok az államjegyek, amelyek még forgalomban vannak. Ugyanis az ötforintos és ötvenforintos államjegyeket 1907. augusztus 31-ig kell bemutatni a magyar-osztrák bank budapesti vagy bécsi főintézetnél vagy a bank fiókjainál, ahol az államjegyek helyett megfelelő összegű koronaértékű bankjegyet szolgáltatnak ki. Aki tehát 1907. augusztus 31-ig az ötforintos és ötvenforintos államjegye-

ket be nem eszerli bankjegyekre, az elveszti pénzét, mert az említett államjegyek 1907. szeptember 1-én már érvénytelenekké válnak és ezután még kérvényezni sem lehet, mert az ilyen kérvényeket a pénzügyi kormányzat nem veheti többé figyelembe.

A legutóbbi november végéről szóló kimutatás szerint még 1,292.250 forintnyi ily államjegy volt beváltatlan. Az osztrák magyar bank decemberben még beváltott 31 797 korona értékű ily államjegyet, továbbá a birtokában is maradt még 3279 korona értékű, amit legközelebb szintén bevált. Ezzel valószínűleg aztán meg is szűntek már az államjegyek, mert a többi jobbjára megsemmisült és nem kerül többé beváltásra. Az a mintegy harmad félmilliónyi államjegy a két államkincstár nyeresége lesz. A még forgalomban levő 10, 100 és 1000 forintos forintértékű bankjegyek is becserelehetők, még pedig a 10 forintos bankjegyek 1909 augusztus 31-ig, a 100 forintos bankjegyek 1910. október 31-ig és az 1000 forintos bankjegyek 1910 december 31-ig.

A vulkánok haszna. Reinhardt dr., aki a jégkorszak emberéről vaskos kötetet írt, érdekes és új elméletet fűz a tűzhányó hegyek kitoréséhez. Arrhenius vizsgálatai szerint a föld hidegebb periódusai az ugynevezett jégkorok, az atmoszféra változó szénadtartalmától származnak. A szénadtartalom a naptól származó melege mennyire árad ki a világűrbe. Az ősidőkben a földön uralkodott melegebb klímát is a légkör valamivel nagyobb szénadtartalma okozta. A légköri szénadtartalmát azonban a vulkánikus kitorések és a tűzhányókból visszamaradt szénadtartalmú források és mocsarak gázömlései. Az utolsó jégkor óta Európa nyári középhőmérséklete harmadtól Celziusz fokkal csökkent. Ha ez tovább is így folytatódik, akkor új jégkorszak küszöbén vagyunk. Ebből látszik, hogy egy újabb jégkorszak nagyon is lehetséges. Sok más dolog is arra utal, hogy mi most két jégkör között élünk. Ez a közbülső idő még rengeteg év ezredékig tarthat, de mindenesetre annál tovább, minél több vulkánikus kitorés lesz időközben. Ekkor jut ugyanis a levegőbe a föld mélyében fölöddött és a szabadulásra váró szénadtartalom, ami aztán a klíma melegségét idézi elő. Hyen szempontból tehát örömmel kell fogadnunk egy-egy katasztrófát. Ha a tűzhányók működése állandóan és hosszú időre megszűnnék, hamarabb következne be a jégkorszak is.

Színház.

Az igazán tartalmas színműnek a kritériuma nem a zajos külső siker. Ez többnyire csak a darab színszerűsége és technikai

kiválósága mellett bizonyít. Ebbe a kategóriába tartoznak pl. Sardou drámái, melyek szinte tökéletes szerkezetükkel talán a legteljesebben egyesítik magukban a biztos színpadi hatás kellékeit. Elkápráztatnak, magukkal ragadnak, módfelett izgatnak, de sem lelkünket meg nem nemesítik, sem elménkre termékenyítőleg nem hatnak. Amint vége az előadásnak, vége a hatásnak is. Ami megmarad belőle, az sokszor nem egyéb, mint egy kínos lelki izgalomnak kellemetlen emléke.

Egészen más kategóriába sorolnak azok a színművek, melyeknél a külső siker nem vége, hanem legfeljebb örvendetes járulvány, szerencsés esetlegesség. Itt nem a forma hibátlanúsága, nem a technikai eszközök mesteri felhasználása, nem a tömegizlésre spekuláló, a közönség változókéony hajlamainak tömjénező alkalmazkodás, hanem az eszmei gazdagság, a megfigyelés élethűsége, a tartalom és alak benső összhangja a lényeg. Ezek az alkotások nem a métier, hanem a művészet köréből valók, szóval nem kassza darabok, nem slágerok, hanem valódi irodalmi értékek. Hatásuk nem párolog el a függöny legördültével, hanem egyre fokozódik s idővel gondolatvilágunk integráns alkatrészévé jegecesedik. Alakjaik sem mulnak el a színész játékaival, hanem állandóan velünk maradnak mint egy irányznak, egy-egy szenvedélynek vagy elvnek tipikus képviselői, míg végül köznévvé, fogalomná finomulnak.

Ez utóbbi fajtából való Pinero hétfőn bemutatott színműve: **A tökéletes feleség.** Szerkezetileg korántsem kifogástalan alkotás. Egyes jeleneinek elnyújtottságán, a cselekvény kissé nehézkes kifejlődésén és a darabos párbeszédnek színtelenségén nagyon is megérzik az angol származás. Színszerűség szempontjából kirívó különösen a III. felvonás téves ökonomiája. Amikor Nina egy pusztavéletlen folytán birtokába jut annak a levélcsomónak, mely a tökéletes feleség hírében álló és utólérhetetlen mintaképnek kikiáltott elődjének bűnösségéről rántja le a leplet, s aztán Jesson Hilaryval közli ezt a szörnyű titkot, a drámai cselekvény eléri tetőpontját. De a felvonásnak ezzel még nincs vége. Az izgalmas jelenet egy körülbelül negyedórás párbeszédben posványosodik el, amelynek van

Ne bánts, igazat mondok. Az asszony nem tudott róla semmit. A férj tudtával történt...

— Oh, a nyomorult...

— Ő adta a tervet. A kezében vagyok.

Nagy összeget vesztettem kártyán, miről váltót adtam neki, amivel elveheti egész vagyonomat, sőt a becsületesemet is. Alkudt ajánlott. Szabadítsam meg a feleségétől, akkor visszaadja a váltót. Mindegy, akár hogyan. Az alkudt el kellett fogadnom. El akartam csábítani az asszonyt, azt hittem: könnyű lesz, mert pokol az élete az ura mellett; de a legkisebb engedékenységre sem találtam nála. Azért főztük ki Zsabayval a mai tervet. Belopózni az asszonyhoz, ott kaptatni a férj által, házasságtörés miatt válás... Ez volt a mai terv. Most már tudod.

Kovács hátratett kezekkel járkált, néha felemelte az öklét s megfenyegetett vele egy láthatatlan alakot.

Kálozdy várt, míg egyszer félénken megkockáztatta a kérdést:

— Elmehtek Tamás?

— Még nem.

— Irószert, papírt tett az asztalra.

— Ül oda és ird le, amit most mondtál.

Kálozdy tette ellenkezés nélkül.

Tamás zsebrerakta az iratot.

— Most jöjj...

Észrevétlenül távoztak.

Kovács világos reggelig járkált az utcán háborgó indulatokkal. Lassanként megérlelődött benne az elhatározás, hogy mit kell tennie, mit fog tenni.

Csak reggel tért lakására. Összecsomagolt. Rendbehozta magát és ment föl Zsabayhoz.

— A nagyságos ur a nagyságos asszony-nál van — szolt az inas.

— Annál jobb.

Ment oda. Az előszobában a kifelé siető szobaleánnyal találkozott.

— Az Istenért, nevelő ur, be ne menj. Odabent rettenetes veszekedés van. Én szaladok innen.

Kovács egyedül maradt az előszobában.

Bentről a közjegyző ingerült hangja hallatszott. Minden szó kihallott:

— Igen, asszonyom, meguntam már az eljárását. Fiamnak én anyát akartam, nem pedig mostohát.

— Istenem, hát tehetek arról, hogy a gyermek nem szenvedhet. Szeretettel közeledtem hozzá és ő érthetetlen gyűlölettel viszonozza gyöngédségemet. Sőt egyszer engem az ön feleségét, koldusnak nevezett a cselédek előtt. Kítől hallotta, ki tanította erre?

— Csak az igazat mondta. Vagy — ugyszólván — nem a porból emeltem-e magamhoz és tettemet így hálálja meg?

— Ön amilyen alattomos, éppen oly álnok is. Elvett a szépségemért s most, hogy megunt, rosszabbá teszi életemet, mint a legutolsó koldusasszonyé. Megaláztatás a részem. Nyomorult, boldogtalan vagyok s mert már megunt, szeretne tölem megszabadulni.

A férfi rikácsoló hangon felelt:

— Oh, oh, az ártatlan martír! Hát nem eléggé kárpótolja magát a vélt szenvedésért?

— Hát Kálozdy? Azt hiszi, teljesen süket és vak vagyok.

— Nem értem önt...

— Hahaha! nem akar érteni. Hiszen már férji becsületében is gázol.

Az asszony felsikoltott.

— Szent Isten, ily gyalázatoság!

ugyan némi jellemző ereje, de azért ez a váratlan folytatás mégis csak a színszerűség rovására irandó. Francia szerző ezt bizonyára másképen csinálta volna.

Koncepciója sem hibátlan, mert hősnőjében. Ninában, éppen az az elem hiányzik, mely e temperamentumos, sőt akaratos asszonynál a folytonos mellőzés és megalázás szinte angyali türelemmel való elviselésének magyarázatául és indoklásául szolgálhatna, hiányzik benne a férjéhez, Filmerhez való mélyes szerelm. A kötelességérzet és a tisztességtudás itt nem elegendő érv, mert Nina minden egyéb, csak nem született martír. Nem passzív, hanem cselekvő, belsőleg független természet. S egy ilyen nőről vajmi bajos feltételezni, hogy a talált levelek átszolgáltatásával kiadja kezéből az egyedüli fegyvert, melylyel az őt lenyűgöző környezet zsarnokoskodása ellen sikeresen védekezhetett volna. Felette valószínűtlen, hogy önként ismét visszatérjen az igába, miután hosszas szenvedés árán végre eljutott a biztos szabadság útjára. Az okok fontossága, amelyekkel Hilary őt meggyőzni iparkodik, eltörpül saját helyzetének parancsoló érdeke mellett.

Mindez a fogyatékos természetesen nem válik előnyére a darabnak. De azért e hibák ellenére is olyan mű Pinero drámája, mely az olesó ideghatások elkerülésével hullámzásba hozza idegkedélyeinket és még hónapok múltán is foglalkoztatja gondolkodásunkat. Kissé aprólékos részletezésében is remek rajza egy őszinte lélek szívós, de sokáig eredménytelen küzdelmének a kicsinyes felfogas, az ósdi előítéletek, a szemforgató álszentek és az álnok képmutatás ellen. Mily végtelenül rokonszenves ez a kis asszonyka, a kit az első feleség árnyékában terjeszkedő családtagok mindinkább eltávolítanak gyenge jellemű, önálló cselekedetre már alig képes férjétől, és mily pompás alak ez a Jesson Hilary, a ki mint a szabadelvűség, a férfias nyíltság képviselője, abban a pillanatban önzővé és elfogulttá vedlik át, a mikor Nina váratlan felfedezése veszélyezteti a család hírnevét! A látszat, a külszín és a hazugság ez eltökélt ellensége megtántorodik az igazság derengő fényétől és védece ellen készül fordulni. A hagyó-

mány, a nevelés, legalább rövid időre, erősebbnek bizonyul a jobb meggyőződésnél. Ki ne gondolna ilyenkor Ibsen kísérteteire? Végre mégis csak a józan belátás, a nemesebb érzés kerekedik felül: Hilary feltárja a titkot öcsese előtt, s mindnyájunk öröme visszaadja őt annak, a kitől az emberi szűkeklőség és gonoszság már-már elszakította.

Igazán hálásak vagyunk, hogy Polgár még a 12. órában megismertetett bennünket ezzel a kedves és mélyebben szántó újdonsággal. Szintugy méltányoljuk azt az ügyességet is, hogy a bucsuelőadásul felelevenített **Zsába** ördögös leleményességgel összerótt ellenállhatatlan komikumát szemelte ki a válás fájdalomnak enyítésére.

S most, a midőn lsten hozzádot mondva az elköltözött társulatnak, lezárjuk ezt a rovatot, melyet bár gyenge erővel, de annál nagyobb szeretettel és tőlünk telhető gondossággal vezettünk, még csak annak a reménynek adunk kifejezést, hogy az idej évad bizonyára meggyőzte az illetékes köröket a színház kibővítésének vagy újjáépítésének elodázhatlan szükségességéről. A mit e helyen éveken át csak jámbor óhajként hangoztattunk, ime valóra vált: Zombornak van már állandó és oly nagy arányokban megnövekedett színházi közönsége, hogy a műsáknak emelt kicsiny hajlék immár szűknek bizonyul. A künnszorultak százai döngöttek a kapukat, lármás szóval bebocsáttatást követelve. És ennek a jogos kívánságnak a kielégítése fontos kulturális feladat, melynek megoldása elől városunk többé ki nem térhet. Azt mondják, a reformok, az alkotások korszakát éljük. Ennél a kérdésnél fog eldölni, vajjon ránk nézve pusztá frázis-e ez az állítás, avagy élő valóság-e.

Még egy másik dolgot is szóvá kell tennem. Ebben az évben jár le Polgár Károlynak a délvidéki szinkerülettel kötött 3 éves szerződése. Elvárjuk, hogy a mi szünügyi bizottságunk a szerződés előrelátható megújításával kínálkozó kedvező alkalmat okvetlenül fel fogja használni, az idej társulat jelentékeny hiányainak kellő pótlására. Bármily türelmesek és elnézők legyünk is, az ellen már eleve tiltakozunk, hogy jövőre is igazi primadonna, megfelelő énekesek és

arravaló hősszerelmes nélküli társulat köszöntsön be hozzánk.

Adja az ég, hogy ez a két óhaj mielőbb valóra váljék.

Prokópy Imre.

C S A R N O K.

Utazás Zombortól Verbászig és vissza — 12 óra alatt.

Közi: Dr. DUCHON JÁNOS.

Amióta új forgalmi-rend szerint járnak a vonatok, nagy gabajodás van az utasok között. Furesábbnál furesább históriákat lehet hallani: az egyik elindul Budapestről este s másnap este érkezik Zomborba, a másikat még most is várják. Azt hiszem, az egész dolog arra megy ki, hogy amint mindig voltak nyugtalan és izgatott természetű emberek, úgy most is vannak s ezeket a pillanat kellemetlenségei elkészerítik s így a keserűségtől nem látják a dolgok valódi állását. Egyik jó barátom, aki vasuti orvos, aminap érdekes statisztikát állított össze; már pedig a statisztika lévén a tudományok esuesa, mérget lehet rá venni, hogy amit az mond, való szent igaz. Ő hát kiszámította, hogy a régi forgalmi rend alatt minden hónapban átlag 1-5 ember halt meg Magyarországon vasuti baleset következtében, amióta pedig az új rend járja, vasuti baleset elő sem fordult, de minden hónapban átlag 33 embert üt meg a guta a esatlakozás elmulasztása, lekésés és más ilyen apróság miatt. Azok, akik felületesen néznek, talán meg is ijednek ezen a számra nézve nagy különbözetet, de aki nem restelli megerőltetni gondolkodását, be fogja látni, hogy vasutaink az új renddel megint csak az emberiségnek tettek beláthatatlan nagy szolgálatot. — Mert azok a szerencsétlenek, akiket az ilyen esekélyesség miatt is a guta üt meg, amugy sem lehettek egészséges emberek s így a bőzbejött incidens nélkül még megtörténhetett volna velük, hogy 30—40 év múlva, az emberi kornak azon a bizonyos banális legvégső határán, hosszas nyomorgás és betegeskedés után pusztultak volna el, holott így a vasut velük jótéményt, velünk pedig valóságos selectiót gyakorolt. És hány ilyen dolog van, amihez mi, laikus passasérok nem értünk. Itt van, teszem, mindjárt a vicinális vasutak kérdése. Hányan üljük meg hosszú-hosszu órákig a vicinális vasutak kényelmes kocsi-párnáit, anélkül, hogy egy kis fáradságot vennénk magunknak bepillantani abba is, hogy hát miképpen is terem meg egy ilyen jó és kényelmes közlekedési eszköz.

A napokban hivatalos teendők Verbászra szólítottak s már előre örültem, hogy nem kell azt a nagy-nagy vargabetűt, Szabadkán át, megtennem, hanem mehetek toronyiránt Verbásznak. A vonat indulásának idejét illetőleg nagyon elágazók voltak a vélemények. Voltak akik azt mondták, hogy reggel 5 órakor indul a vonat s ismét mások, akik délelőtt 10 óra mellett érveltek s miután írásos dokumentummal egyik fél sem tudta a vitát az ő javára billenteni, egy mindennapos számvetéssel segítetttem magamon s a két véglet közepét választva, pontban 7 óra 30 perckor érkeztem a pályaudvarra. Ilyenkor a pályaudvar és a váróterem népesek, s mindenfelől ismerős köszönti az ujonnan érkezőt, a várakozás unalmas perceit pedig csakhamar élénk eszméserek űzik el. Persze, hogy a discursusok esupa aktualitások közül forognak s a türelmetlenebb természetűek epés megjegyzései szinte provokálták a helybeli pályaudvar új forgalmi igényeinek gyökeres megvitatását. A

— Igen, igen, tudok mindent. A kertbeli séták! Ma reggel az egyik kertre nyíló ablaka alatt egy revolvért találtak és az Kálozdy: Kálozdyt tegnap este nem látta senki eltávozni. Hol volt az éjjel e házon belül?

Egy zuhanás hallatszott.

Tamás belépett. Az asszony ott feküdt arccal a padlón és sirta a megaláztatás égető könnyűit.

Odament hozzá és gyöngéden felemelte.

— Ne sírjon Erzsike! — szólt hozzá, úgy mint régen a kis játszópajtáshoz, a virágos réten becézgető szóval.

Zsubay nekirontott Tamásnak.

— Micsoda szemtelenség így betörni... Mit akar?

Tamás ránézett hideg, nyugodt tekintettel.

— Csak azt akartam mondani, hogy Kálozdy velem volt az éjjel.

A közjegyző toporzékolt dühében.

— Mi közöm hozzá? Takarodjék innen.

A szép asszony odadől Tamás vállára.

— Tamás, édes Tamás, mily szerencsés vagyok.

Tamás nyugodtan folytatta:

— Közjegyző ur, nagyságos uram, egy irás van a zsebemben. Kálozdy írta, aláírásával megerősítette, hogy mit keresett az éjjel ott az ablak alatt. Ön tudja, hogy mit tartalmaz az az irás és óvakodni fog, hogy mások is megtudják. Ezt az anyalt pedig én viszem magammal. Jogom van hozzá, mert szeretem. Visszaveszem azt, akit ön elrabolt tőlem.

Karofogta az asszonyt és mentek. Erzsike ment vele bizalommal és érezte, hogy most van az igazi helyen — a Tamás karján.

A jó öreg Kovácsné leányt kapott, a szomszéd Erzsikét, akit kisleány korában is mindig „lányom“-nak nevezett. Félév múlva pedig, mikor a válópörnek vége volt és Tamás tanári állást kapott, „menyem“ lett a „lányom“ból.

És Tamás, az ügyetlen Tamás, nem nagy eleganciával ugyan, de annál nagyobb bensőséggel csókolja meg szép felesége kacsóit és nem jön zavarba, mikor a szép asszony egyszer csak Tamásnak nevezi.

Boross Lajos.

vitában szakértők is részt vettek s az életrevaló terveknek egész légiója pattant ki, míg nem a vitának egy eddig bámulatosan konokul hallgató ur vetett véget. Már maga ez a konok hallgató, de főleg a kicsinylő és fölényes arcjáték és taglejtések, melylyel a vitát kísérte, a jólérsültség bájjával öntötték el az ismeretlent. Csoda e, ha ilyen előzmények után mindenki feszült figyelemmel kísérte discret közléseit s ha én, mint e városnak hű fia, még az indiscretio vádjának terhe mellett is, sietek értesüléseimet közreadni.

A kereskedelmi miniszteriumban — beszél az ismeretlen — már öt év óta tanulmányozzák a zombori pályaudvar kibővítésének bonyolult kérdését s a dolog az utóbbi időben már annyira előrehaladt, hogy nagyobb papirrendelést is eszközöltek egyik hazai papirgyárban, amelyre a részletes terveket rajzolni fogják. A dolognak ebben a stádiumában történt, hogy egy fiatal mérnök zseniális tervvel, egyszerűen más fordulatot adott az ügynek. A terv „fokozatos fejlesztés“ hazánkban nagyon kedvelt módján reméli a kérdést megoldani s nagyjában a szabadkai pályaudvar hasonló természetű építkezései után indul; de míg a szabadkai pályaudvar kifejlesztése, 10 évenként ismétlődő ciklusokban, 100 évre lőn előirányozva, addig a tervező a zombori pályaudvar végleges elkészülését 200 évre és 5 évenként felveendő munkálatokkal irányozza elő. A tervező a megokolásban utal arra a fonák és szeretetlen eljárásra, amelylyel hasonló kérdéseket például Németországban oldanak meg. Drezdában, Münchenben az utóbbi években új pályaudvarokat építettek, amelyek olyan colossal alkotásuak, hogy bennük a naponként megforduló pár ezer utas és néhány száz vonat csak úgy teng-leng; az embereket együttélésre és együttézésre nem szoktatja, az építkezés változatosságaival a szemet nem gyönyörködteti, újabb és újabb kereseti forrásokat nem nyit s száz évre állandósítja a változatlanságot. Hogy mennyire igaz van a tervezőnek, azt én magam is tökéletesen átérzem, aki jóleső emlékekkel gondolok vissza deák éveimre, amikor majdnem minden hazajövetelem alkalmával a szabadkai pályaudvarnak más-más változatában — szigorúan a fokozatos fejlesztés elvei szerint — volt alkalmam gyönyörködni. S mennyivel felemelőbb is a tudat, hogy nemcsak én, de a fiam, a fiamnak a fia, sőt a fiam fiának a fia egyaránt kiveszi a részét a szakadatlan láncolatban folyó kibővítési munkálatokból, nem is szólva arról, hogy ez a hazatiságnak is mily kitűnő iskolája az által, hogy minden nemzedék örömmel járulhat a nagy alkotásokhoz.

Az érdekes fejtegetések során általános lelkesedés támadt s talán még körül is hordozzák az előkelő idegent, ha egy kellemes bariton hirül nem adja, hogy a beszállás ideje elérkezett. Igazán szinte nehezen esett elválni e szép themától s csak a kellemes bariton tulajdonosának az a kijelentése enyhítette némileg a hirtelen támadt lehangoltságot, hogy a vonatunk pontosan a rendes félórai késéssel fog indulni.

A 914. számú kocsiiban foglaltunk helyet. Mindjárt a kocsibalépés pillanatában feltűnt az a kellemes és üde atmoszféra, amely teljesen elűtött a vasuti kocsioknak sajátos, nehéz szagától. A kocsik nem volt éppen új, de mindjárt gondoltam, hogy ezt a meglepő eredményt csakis valami szellemes technikai vívmánnyal sikerült elérni. S valóban, amint jobban körülnézünk, bámulva tapasztaljuk, hogy a kocsi-
nak egyetlen ablaka sem volt, amelyen egy

kisebb nagyobb luk ne lett volna. Első pillanatban azt lehetett volna hinni, hogy az ablakok ki vannak törve, de az én fejtegetéseim csakhamar meggyőzték az ezen nézetten levőket arról, hogy itt megint csak a vasutak eléggé meg nem becsülhető egészségügyi berendezéséről van szó. Ki ne ismerné azokat az aggódo arcu jó némkéket és podegrás öreg urakat, akik a kocsibalépés pillanatában gondosan körüljártatják szemeiket s ahol a legkisebb nyílást meglátják, azt nagy gondosan becsukják, míg mi többiek, akik nem félünk a „cugtól“, nyelhetjük a füstöt s pukkadozhatunk a melegtől. De ez egyszer kifogott a Máv. a hektikás öregeken: bezzeg a 914. számú kocsik utasai még akkor sem tudták volna az összes nyílásokat betömni, ha a zsebkendőiken kívül még a strimfljúket is erre használták volna fel. Így azután nemesak állandóan üde és friss levegőben, hanem beszédthemában is bőségesen volt részünk, mert az utasok egy része elkeseredett vitába elegyedett afelett, hogy a kocsik levegőjében mi a kellemesebb: az üdeség-e vagy a frissesség.

Sajnos, a vita eldöntetlen maradt, mert közben a szomszédos első osztályu „fülkéből“ előbb hangos szóváltás hallatszott át, majd egy mérges arcu konduktor került elő, aki a vagyonos osztályon bizonyos anatomiai lehetlenség megvalósításával szeretett volna boszút állani. Aki haragszik, annak rendszerint nincs igaza, de ebben az esetben a harag és az igazság békében huzódhatott meg a dühbe gurult vasutas keblében. A esete-pate u. i. afelett tört ki odaát, hogy a fülke fűtésővei nem működtek, amit a feltortyant utas mindjárt a hanyagsággal és nem tudom én még miféle utálatos emberi gyarlósággal szeretett volna összefüggésbe hozni. Csak nagy nehezen tudta a vonatnak tapintatos vezetője vele megértetni, hogy amit ő hanyagságnak néz, az tulajdonképpen gondos előrelátás, melyért még hálával tartozik. Az első osztályt, t. i. legtöbbször a jó módu utazóközönség használja. Elkényeztet, tultáplált emberek ezek, akiknek a tulajdonságos meleg hamar megárt. No hát, hogy hirtelen halálesetek — amelyek csak a vasut reputációját rontanak — be ne következhesenek, az első osztályt egyszerűen nem fűtik be. Ime, mennyire megfosztja az embert a harag a józan belátástól. Mondani sem kell talán, hogy a hivatalos titoknak ilyen jóakaratu elárulása után, utasunk megnyugodva bujt be bundájába és lábzsákjába. Ideje is volt már, mert eközben vonatunk megindult s folyton fokozódó lassúsággal indult neki az új pályának. Matematikai biztossággal ki lehetett számítani, hogy ennek a fokozódásnak megállás lesz a vége s valóban egy fűtő, egy szuszszanas és a kellemes, hajókázásra emlékeztető, hintázás zökkenésbe fulladt s a vonat megállt. Kiváncsian néztünk jobbra-balra, mert az igazat megvallva, senki közülünk nem remélte, hogy esekély félórai haladás után már állomást érjünk. És valóban állomás még nem is volt sehhol, ellenben balfelől, a messzeségben, élénken integető és handabandázó emberi alak közeledett felénk, akinek, hogy az integetése minket illetett, onnan következtettük, mert vonatunk személyzete visszaintegetett neki. Ahogy közelebb jött, láttuk, hogy vasutas uniformis van rajta s hogy ezt sem csak egy diszből hordja, mindjárt meg is mutatta. 100 lépéssel a mozdony előtt tisztelgő állásba helyezkedett, jobb kezébe fogta a jelzőtárcsát, miközben vonatunk ünnepélyes tempóban haladt el előtte. A szokatlan és mindenek felett szép látványnak az a magyarázata, hogy

ez ügybuzgó férfiú vasuti őr, akinek azonban nincs a vasut mellett őrháza, amint az azelőtt, a régi elavult időben, szokásban volt, hanem a faluban lakik. Itt azután felmászik a toronyba s onnan nézi a várt vonatot; amikor pedig megpillantja, eléje szalad. Már most, hogy elérte-e kellő időben, az sok mindentől függ. Esetünkben például — amint azt discretio mellett sikerült megtudnom — azért nem érte el, mert disznósajtot reggelizett fokhagymával, ami annyira felfújta, hogy nem tudott kellőleg szaladni. A vonatnak pedig okvetlenül meg kell őt, ellenőrzésből, várni s így történt a kis késedelem. Benfentesek megvizsgálták az aggódobb természetűeket, hogy a késedelmet Csonoplyáig behozzuk. S valóban, kevés vártatva, feltűntek a község szélső házai s mi néhány pere mulva herobogtunk az állomásra. Az állomáson szép számmal volt utas, akik a helyett, hogy vonatunkat örömmel fogadtak volna, bizonyos és folyton fokozódó nyugtalansággal tekintettek maguk körül, majd hangosan kezdtek elégedetlenségüknek kifejezést adni. Mihamar megtudtam, hogy az elégedetlenségnek nem más az oka, minthogy az „állomási főnök“ ur nem érkezett még meg a faluból, ahova értesítőket kézbesíteni ment.

Igy állván a dolog, kiszálltam és nem is bántam meg, mert tapasztalataimat ismét alkalom nyílt kibővíteni. Meggyőződtem róla, hogy a csonoplyai indóház a világ legdemokratikusabb alkotása. A felvilágosultság szakított itt mindenféle ósdi hagyománynyal. Mig azelőtt még a vasutak várótermeiben is separálódott a közönség az I., II. és III. osztály szerint, itt az egyetlen váróteremben szerencsés összhangba csendült az Ylang-Ylang illata a legnépszerűbb és legmagyarabb vanília illatával és még sem tört le sem az őt, sem a hét és kilenc águ koronák egyetlen ága sem nem csak azért, mert ilyen korona senkinek a fején nem is volt, hanem azért is, mert egy igen utánzásra méltó ujtás ilyen természetű baleseteket egyáltalán lehetlenné tesz.

A váróteremben ugyanis — amely, mellesleg legyen mondva, a 6—8 kabala számításai szerint épült — nincs szék, vagy valami más ülőhely, amely a mellett, hogy még demokratikusabbá teszi a hangulatot, szinte önkénytelenül tereli a figyelmet a falakra akasztott egészségügyi hirdetésekre: „Purgó még ecesemőknek is adható.“ A 6—8 kabala elemélet pedig azzal van itt megtestesítve, hogy ha 6 utas akar bemenni a váróterembe, előbb 8 nak ki kell belőle jönni. De közben visszajön a „főnök ur“; kiadja a jegyeket, segít a „kezelésben“, vezeti a tolatást, beigazítja a váltókat, majd az utasokat a beszállásra szólítva fel, elindítja a vonatot, amely után — szomorú egyedüllétének vigasztalan tudatában — mélabús pillantásokat vet. És ez jól van így, mert, nem is szólva a takarékoságról, egy ember kezében folyik így össze minden szála a teendőknek, azok egyöntetűen intéződnék és ha már a „főnök ur“ el is vesztené a fejét, legfeljebb csak egy fej vész el.

A takarékoság egyébiránt különben is vörösfonalként huzódik ezen vasut mentén. Igaz ugyan, hogy ez a vörös fonál, helylyelközzel, ott t. i. ahol a töltés megrepedt, el van szakadva, de hát én édes istenkém, látott-e már valaki olyan vörös fonalat, amelyik erősebb volna még a vasuti töltésnél is. Elénk tantáziájú utasok úgy is holmiféle töltésesszámlásról beszéltek s egyenmelyik kalandvágyóbbnak csak úgy csillogott a szeme, amikor vonatunk meggondolt haladását a művészetig megláttotta; én azonban jól tudom,

hogy ilyenről szó sincs, legteljebb egy pár helyen a töltés van megrepedve s ez sem a mélybe hatoló, hanem csak arra a legfelületesebb rétegre terjedő, melyet a vonal átadása sakor, már maga a gondos megszemlélés is jelentékenyen megviselhetett. Minden lehető meg van itt téve, ami az utazó közönség „legfinyasabb” igényeit is kielégítheti, sőt még az előítéleteket is respektálták. Ki gondolna például arra az előzékenységre, amelyet a talpfák elhelyezésében tanusítottak. Szokás, hogy egy sín alá 13 talpfát helyezzenek. De hiszen közönség én az olyan vasutat, amelynek minden sine tizenhárom talpfán nyugszik; én bizony nem vagyok babonás, de már a tizenhárom számot én is respektálok s így bizony engemet s velem együtt egy egész csomó embertársamat jobban megnyugtat, hogy sinenként tizenegy talpa felett visz utunk.

A vasuti utazás általában unalmas, mert a vasparipa nincs semmi tekintettel sem a vidékre, sem az utas kíváncsiságára. Örömmel tapasztaltam, hogy vármegyénk ezen új vasutja ezzel a hagyományjal is szakított Szivácnál, ahol a pálya emelkedése merészen versenyre kél a kecses kettős „kanyarral” s így meglepő változatokkal kínálkozik a kilátás: a lassúságot a hihetlenségig fokozza kiesiny, de kitartó mozdonyunk. Szinte félek, hogy a kilátásba vett új mozdonyok, valami szerencsétlen újítás révén, a lassu menetnek ezt a tökéletes berendezését nélkülözni fogják.

Ilyen tanulságos tapasztalatok mellett ér el az utas Verbászra, sőt még messzebb is, és valóban egy cseppet sem sajnálja, hogy nemsokára megérkezése után vissza is indulhat ha még az nap haza akar érkezni. Reggeltől estig Bécsbe is el lehet ugyan jutni, de már csak németnek Bécs, a bácskainak meg Zombor, amely este, lényesen kivilágítva, öleli körül világlátott fiait. Hála a rendőrségnek és fiakkereseinknek, meg a városi tanácsnak, böles előrelátás fogadja itt az utast, aki hebehurgyán vetné kockára az egészségét. Atmelegedve, vagy átfázva érkezik meg a jámbor, lába a sok üléstől meggémberedik s amilyen az ember, ilyen állapotban még kocsira találna ülni s így hanyathomlok rohanna a vesztébe. De a mi jó fiakkereseink szívükön hordják még a mi javunkat; s a felettesek csendes jóváhagyása mellett nem jönnek ki késő este az állomásra s mi hálátelt szívvel ballagunk befelé, mert az egészségünkre szolgáló kis séta mellett attól sem kell tartanunk, hogy elharmarkodott és indokolatlan szigorúság miatt „a bérkocsipar megszűnése volna várható.”

Szerkesztői üzenetek.

Dr. H. Gy. né. A cikket — sajnálatunkra — nem használhatjuk s kivételesen visszaküldjük. A most beküldött tárcánál is jobb, kedvesebb dolgokat kaptunk már, s bizonyára kapunk ezután is. Szíves üdvözlét.

HIRDETÉSEK.

Legfinomabb
teáskanna védjeggyel ellátott
teakeverék

kapható: *—12

Weidinger S. és Zs.
és Veszelinovits Péter urak
kereskedéseiben Zomborban.

57/1907. sz.

Hirdetmény.

Bezdán községben megüresedett gyalogrendőri állásra pályázatot nyitunk és felhívjuk ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket alulírt előjárókhöz **1907. évi január hó 31-éig** bezárólag nyujtsák be.

A rendőr évi fizetése, havi utólagos részletekben 432 korona. Ruházatot és felszerelést a község adja.

Bezdán, 1907. január hó 8-án.

Bosnyák János, Ftesz Simon,
jegyző. 3—1 bíró

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

142. sz. kig. 1907.

Pályázati hirdetmény

Titel községében leköszönés folytán üresedésbe jött kataszteri nyilvántartói állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó hó 29-ig déli 12 óráig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vételni nem fognak.

Az állás évi javadalmazása 800 (nyolcszáz) korona.

Titelen, 1907. január 12-én.

Szemző János,
főszolgabíró.

2—1

11. szám.

II. 1907.

Kihirdetés.

Kihirdetem, hogy a következő két házasság egymással házasságot szándékozik kötni, u. m.:

	Vőlegény	Menyasszony
Családi és utóneve és esetleg egyéb közelebbi megjelölése	Szebauer Adám	Teichmann Katalin
Családi állapota	özvegy	özvegy
Állása (foglalkozása)	szabómester	
Vallása	róm. kath.	róm. kath.
Életkora és születési helye	39 éves Ofutak	30 éves Oszivác
Lakhelye	Zimony	Oszivác
Szüleinek családi és utóneve	Szebauer Katalin	néhai Teichmann Jakab
		Hahn Anna

Felhívom mindazokat, akiknek a nevezett házasságokra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt nálam közvetlenül vagy a kifüggesztési hely községi előjárósága (illetőleg anyakönyvvezetője) útján jelentsék be. Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni, u. m.: Oszivácon és Bácska című lapban. Kelt Oszivácon, 1907. január hó 14-én.

Schüzler Károly,
anyakönyvvezető-helyettes.

Pályázat.

Községemben leköszönés, illetve más állásra történt megválasztás folytán egy községi irnoki állás üresedésbe jött. Pályázni óhajtóktól megkivánom, hogy nálam vagy személyesen vagy levélelileg mielőbb jelentkezzenek.

Szépliget, 1907. január hó 12-én.

Benyács Simon,

3—2

jegyző.

Eladó

2—2

Ferisánci községben (Szlavóniában, Verőce megyében) körülbelül 2900 kat. hold nagyságú **földbirtok**, amelyből körülbelül 1100 hold szántóföld, körülbelül 400 hold fiatal erdő, körülbelül 1400 hold őserdő (amelyből azonban 1000 hold fa nélkül), körülbelül 10—13 hold szőlő és több hold szilvás, gyümölcsös és gesztenyés. A vasut közepében levő birtok 2 pusztából áll, az egyik körülbelül 400, a másik körülbelül 700 holdas. Mindkettő számos gazdasági épülettel, egy-egy ispánlakkal és magtárral. A birtokhoz tartozik 1 kastély parkkal, erdőszlak, présház, magtár, malom, nagy kőbánya, vásártartási jog. A birtok ára fundus instruktus nélkül 900,000 korona. A vételár készpénzben fizetendő, kivéve a körülbelül 250,000 koronát kitevő bekelezett terheket, amelyeket vevő teljesítése szerint átvehet. A birtok egyes részeinek külön való eladása nincs kizárva. A szerződés részletes feltételei és módzatai felől értekezhetni **Weisz Lajos** földbirtokos vagyongazdálkodó gondnok mohácsi lakossal. — Ugyancsak eladó 1000 hold őserdő fája, esetleg földdel együtt. Értekezhetni ugyanott.

KENDER-IPAR.

Egy a legújabb **találmányaim** az

EPOCHAL KENDERTÖRŐGÉP

a gróf Chotek-féle kendergyárban Futakon üzemben látható.

További szabadalom alatt lévő új találmányaim a következők: a „**TEMPERAER**“ kenderáztató, amellyel lágy vízzel 48 óra és kútvízzel 70 óra alatt az áztatás befejezhető. Ezen eljárás mellett áztatott kender minőség és színben az olasz kendert majdnem túlhaladja, a „**FUROR**“ szarítókészülék, amely fehéritő szerkezettel is bír és végre a „**DUPLET**“ tilológé.

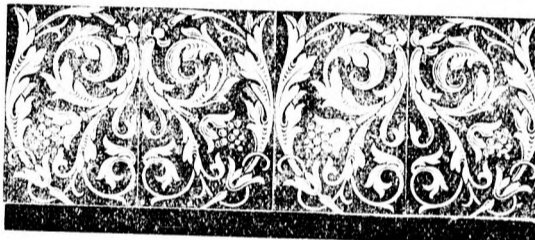
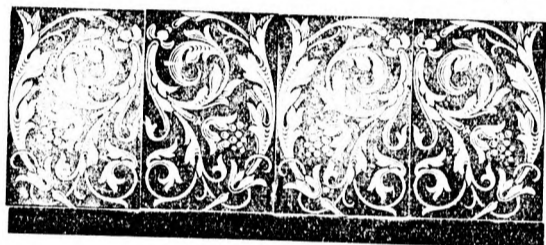
Kender kikészítőtelepeket saját rendszerem szerint szövetkezeti uton alapítok és berendezek.

Érdeklődőknek szívesen szolgálok felvilágosítással.

Ifj. THIEL KONRÁD,

Futakon. (Bácska.)

10-9

Salvator-sör módjára Hagenmacher sörfőzde által gyártott Szt. Gellért sör.

T. c.

Van szerencsém a nagyérdemű sörfogyasztó közönség becses tudomására hozni, hogy a

Hagenmacher-féle

Szent Gellért Sör

csak három-négy hétig nálam palackokban kapható. Együttal b. figyelmét felhívom a n. é. közönségnek erre a kitűnő sörre vonatkozólag.

Kapható egyedül nálam palackokban a házhoz szállítva.

Kiváló tisztelettel

ANTITS A. M.

ifj. Hagenmacher Henrik
budafoki és kőbányai sörfőzdek főraktárosa.

3-2

Salvator-sör módjára Hagenmacher sörfőzde által gyártott Szt. Gellért sör.

Hungária fürdő

A fürdők használati ideje 1906. évi szeptember hó 1-től.....

Mindennap reggeli 6 órától kezdve esti 6 óráig a nagyközönség

rendelkezésére áll.

||| **Gőzfürdő:** |||

Urak részére

mindennap déli 1 óráig

: kedden délután is. :

∴ **Hölgyek részére** ∴

hétfőn, szerdán, pénteken és szombat

d. u. 2-től 6 óráig.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasárnap d. u. kivételével használhatják.

Diákjegyek csak kedden és iskolásleányok részére fürdőjegyek csak szerdán d. u. adatnak ki.

Allandóan friss víz folyik.

Masseur, tyukszemvágó, fodrász a fürdőben.

Telefon. Ujságok.

Legnagyobb tisztaság és kényelem.

Bérelni a fürdő-fodrásznál bármely naptól fogva lehet.

A fürdőárak a jegyelárusítóknál és Zsulyevits Mihály fürdő-fodrásznál megtudhatók.

1900. szám. 1906.

Árverési hirdetmény.

Atulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszék és bajai kir. járásbíróóság 1906. évi 2624, 12187. és Sp. II. 1915. számú végzéseinek következtében dr. Nyiráty János bajai ügyvéd által képviselt Szedres Károly Kreitner János bajai lakosok javára Mihályi Ernő és neje, id. Mihályi János zombori lakosok ellen 720 kor., 109 kor. 55 fill., 55 kor. s járulékaik erejéig 1906. évi július hó 27-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján felültöltött és 2133 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíróóság 1906. évi V. 948/6. számú végzése folytán 720 kor. után 1905. évi október hó 1-től, 109 kor. 55 fillér után 1905. július hó 10-től, 55 kor. után 1906. május 1-ső napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 256 kor. 73 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban adósk lakásán és pedig Mihályi Ernő és neje lakásán, részben folytatólag id. Mihályi János lakásán leendő eszközzésére 1907. évi január hó 25-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek beszáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1907. január hó 8-án

Styrum Mór,

kir. bír. végrehajtó.

A SZTANISICSI TAKARÉKPÉNZTÁR

folyó 1907. évi február hó 7-ik napján d. e. 9 órakor

a takarékpénztár üléstermében tartandja

XXXIII. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. c. részvényesek az alapszabályok 9-ik cikkelyére való hivatkozással tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése.
 2. A mérleg előterjesztése
 3. Tiszta nyerményről való rendelkezés.
 4. A kilépett 5 igazgatósági tag helyébe az alapszabályok 20 §-a értelmében új tagok választása
 5. A felügyelő bizottság választása az alapszabályok 29 §-a szerint.
 6. Elhalálozás folytán egy nyugdíj-bizottsági tag választása
 7. Egyéb netaláni indítványok tárgyalása.
- Országos, 1907. január hóban.

A sztanisicsi takarékpénztár igazgatósága.

VAGYON.

MÉRLEG.

TEHER

Váltók	1086547 40	Részvénytőke	200000.—	
Váltók jelzáloggal biztosítva	305710 —	Tartaléktőke	97602.80	
Jelzálog kölcsönök	1518197 38	Értékpapír tartalékalap	3000.—	
Jelzálog kölcsönök hátralékos kamatai	4822 29	Nyugdíjalap	25658 14	326260 94*
Kötvénykölcsönök kezességére	46835 50	Beszedett ártolyam különbözete át ruházandó jelzálogkölcsönök után		3500 —
Értékpapírok:		Betétek:		
a) 474.000 K névértékű 4 1/2 % os közp. jelzálogbank záloglevél á 100	474400 —	a) rendes betétben	1663314.30	
b) 24200 K névértékű 4% os közp. jelzálogbank záloglevél á 97	23474.—	b) heti betétben	37776.67	
c) 25 db közp. jelzálogbank részv. á 1000	25000.—	c) folyó számlában	218825.41	
d) 10 db közp. hitelbank részv. á 1000	10000.—	d) folyó számlában kezelt ideiglenes betétek jelzálogkölcs. visszatartva	58820.84	1978737 22
e) 300 drb katymári takp. részv. á 102	30600.—	Betétek után még befizetendő kamatadó és beszedett bélyegilletékek		4333 78
f) Alapítvány a Kisbirtokosok orsz. földhitelintézeténél	5000.—	Engedményezett jelzálogkölcsönök		899693 68
g) Pénzüntezeti felszerelések műintézete részvényeire 30% befizetés	300.—	Viszontleszámitolt váltók		340000 —
h) Sorsjegyek	400 —	Előleg értékpapírokra		255543 21
Értékpapírok függő kamatai	10541 —	Beváltatlan szelvények		137 —
Heti betét kölcsönök	4904 —	Atmeneti kamatok		39469 28
Számla adósk:		Osztalék 1906. évre		43203 76
a) Jelzálogi biztosítékra	64555 34			
b) Értékpapírokra és kezességi okiratokra	170080 41			
Más intézeteknél elhelyezve	49223 70			
Bélyeg és váltóúrlapok	2100 —			
Felszerelés, teljesen leírva	—			
Előre fizetett kamatok:				
a) Át ruházott jelzálogkölcsönök után	11050 —			
b) Viszontleszámitolt váltók után	2311 43			
Készpenz	44826 42			
	3890878 87			3890878 87

* Az ideji javadalmazással 340,000 kor.

Országos, 1906 december hó 31 én.

Bichler Vilmos s. k.,
vezérigazgató.

Fülöpp Géza s. k.,
pénztárnok.

Toperczer Ferenc s. k.,
könyvelő.

Ezen zárszámadást az általunk megvizsgált és helyesnek talált fő és mellékkönyvek alapján készültnek és azokkal teljesen egybevágónak találtuk.

Országos, 1907. évi január hó.

A felügyelő-bizottság:

Dr. Heller Ármin s. k.

Maison Mihály s. k.

Neszmirák Mátyás s. k.

Hirdetmény.

A zombori I. önszegélyző szövetkezet folyó évi február hó 2-án délelőtt 9 órakor saját helyiségében tartja ez idej rendes közgyűlését, melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Közgyűlés tartamára elnök választása.
2. Igazgatósági jelentés a múlt forgalmi évről.
3. Számadások megvizsgálása, a forgalom kimutatása és jóváhagyása.
4. Igazgató, aligazgató, igazgatósági tagok és felügyelő bizottság felmentése.
5. A XXII. ciklus törzsbetéteinek mikénti kifizetése és a nyermény felosztása.
6. A XXVII. ciklus megalakítása.
7. A kilépett igazgatósági tagok és felügyelő bizottság megválasztása (alpsz. 42. §).
8. A felszerelések megbeeslésére kiküldendő 5-ös bizottság megválasztása.

9. Netáni indítványok tárgyalása, melyek a közgyűlés ideje előtt 3 nappal az igazgatóságnak írásban beadandók, mivel a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Az 1. és 5. alatti pontokhoz a szövetkezetnek csak régi tagjai szólhatnak, míg a 8. és 9. pontban foglaltakhoz az új ciklus tagjai is befolyhatnak.

Egyben az igazgatóság közhírré teszi, hogy a XXII. ciklus 1906. évi december hó 31 én feloszlott és annak kifizetése február hó 6-án veendi kezdetét.

Ennélfogva a keresk. törvény 249. §-a és az alapszabályok 33. §-a értelmében felhivatnak mindazok, kiknek ezen és az előző években feloszlott ciklusból bármi igényeik vannak, hogy követeléseiket 1907. év végeig érvényesítsék, mert annak elmulasztása esetén mindennemű igényeik az alapszabályok 29. §-a értelmében elvölnek.

A mérleg kimutatása az egylet helyiségében megtekinthető.

3—2

Az igazgatóság.

4120. sz. kig. 1906.

Pályázati hirdetmény.

Csurogon rendszeresített segéd-szülésznoi állásra pályázatot nyitok.

Felhivom mindazon okleveles szülésznoiket, kik ezen állásra pályázni óhajtanak, kérvényüket **folyó évi február hó 15-éig** terjesszék be.

Ezen szülésznoi állás javadalmazása évi 120 kor., mely fizetés havi előleges részletekben vétetik fel.

Azonfelül minden szülés alkalmával nyújtott segédkezés után nappal 40 fillér, éjjel 80 fillér szedhető.

Zsablyán, 1907. évi január hó 9-én.

Nikolits Izidor,
főszolgabíró.

2—2